

Sygnatura akt II C 280/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca Sędzia SR A. S.

Protokolant st. sekr. sąd. M. O.

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa B. R.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda tytułem zadośćuczynienia kwotę 47.000 zł (czterdzieści siedem tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 19 lutego 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6075,53 zł (sześć tysięcy siedemdziesiąt pięć złotych pięćdziesiąt trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygnatura akt II C 280/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 15 kwietnia 2016 roku skierowanym przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W., powód B. R. reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru – radcę prawnego, wniósł o zasądzenie na jego rzecz kwoty 62 000 złotych tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 31 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty. Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7 200 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, ewentualnie zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów przedłożonego na rozprawie.

W uzasadnieniu wskazano, że w dniu 28 stycznia 1999 roku w miejscowości Z. doszło do wypadku komunikacyjnego, w następstwie którego śmierć poniosła G. R., matka powoda. Sprawca zdarzenia R. K. został uznany za winnego wyrokiem Sądu Rejonowego w Łodzi w sprawie o sygn. akt VIII K 924/99 czynu z art. 177 § 2 kk. W chwili wypadku sprawca objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego. Powód żądał w postępowaniu likwidacyjnym w piśmie z dnia 31 grudnia 2014 roku kwoty 120.000zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią matki. Pozwany decyzją z dnia 2 marca 2015 roku przyznał powodowi kwotę 18 000 złotych tytułem zadośćuczynienia. W ocenie powoda przyznana kwota jest zaniżona. Podniesiono, że zmarła matka była osobą niezwykle troskliwą i kochającą. Wspierała powoda, sprawiała,

że w domu panowała pozytywna, rodzinna atmosfera. Śmierć matki negatywnie wpłynęła na psychikę powoda, który w chwili wypadku miał 11 lat.

(pozew k.3-6, pełnomocnictwo k.16)

W odpowiedzi na pozew z dnia 8 czerwca 2016 roku pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru w osobie radcy prawnego, wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Strona pozwana przyznała przyjęcie odpowiedzialności za szkodę z dnia 28 stycznia 1999 roku, w wyniku której śmierć poniosła matka powoda i wyjaśniła, że po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego wypłaciła powodowi 15 000 złotych tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej wskutek śmierci osoby najbliższej, oraz kwotę 18 000 złotych zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych.

Strona pozwana zakwestionowała wysokość roszczenia dochodzonego pozewem, wskazując iż roszczenie powoda jest nadmiernie wygórowane. Od zdarzenia, w którym zginęła matka powoda upłynęło 17 lat. Trudno jest mówić o krzywdzie po upływie tak znacznego czasu. Powód nie przedstawił dowodów by leczył się u psychiatry czy korzystał z pomocy psychologa. Powód nie został sam. Ma ojca, siostrę i siostrzeńców, na których wsparcie może liczyć. Powód prawidłowo realizuje się w sferze zawodowej i rodzinnej. Pozwany podniósł także, że w jego ocenie, w przypadku uznania, że powodowi należy się zadośćuczynienie w wyżej wysokości aniżeli wypłacone przez pozwanego, uzasadnione jest zasądzenie odsetek ustawowych od daty wyrokowania.

(odpowieź na pozew k. 23-25, pełnomocnictwo k. 27, odpis KRS k. 29v-38)

Do zamknięcia rozprawy stanowiska stron nie uległy zmianie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 stycznia 1999 roku w miejscowości Z. miał miejsce wypadek drogowy. R. K. kierując samochodem osobowym marki F. (...) naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że na śliskiej nawierzchni jezdni nie dostosował prędkości jazdy do panujących warunków drogowych i zjechał na pas jezdni przeznaczony do ruchu w przeciwnym kierunku i doprowadził do zderzenia z jadącym z przeciwka samochodem osobowym marki F. (...), w wyniku czego G. R. doznała obrażeń wewnętrznych, powikłanych w przebiegu choroby zapaleniem i obrzękiem płuc, co skutkowało zgonem.

Wyrokiem z dnia 10 lutego 2000 roku Sądu Rejonowego w Łodzi, wydanym w sprawie o sygnaturze akt VIII K 924/99, R. K. został uznany za winnego naruszenia zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym i spowodowania wypadku drogowego, tj. przestępstwa z art. 177 § 1 i 2 kk, w wyniku którego G. R. zmarła.

(bezsporne, kserokopia odpisu wyroku k. 7-8)

Pojazd, którym kierował sprawca zdarzenia w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z pozwanym (...) S.A. w W..

(bezsporne)

G. R. była matką B. R.. Od urodzenia powoda, jego matka zajmowała się nim i nie pracowała, do pracy poszła dopiero, gdy powód poszedł do przedszkola w wieku ok. 5 lat. W chwili śmierci matki powód miał 11 lat. Relacje powoda z matką były bardzo dobre, spędzali ze sobą dużo czasu, razem gotowali, bawili się. G. R. była powiernikiem powoda, pomagała mu w nauce, czytała książki, uczestniczyła w uroczystościach w przedszkolu i szkole. Powód był wówczas radosny, miał przyjaciół.

Po śmierci G. R., powód zamknął się w sobie. Unikał kontaktów towarzyskich. Nie korzystał z pomocy psychologa lub psychiatry. Gdy ktoś w szkole wspominał swoje przeżycia z rodzicami, powód płakał.

Powód ma ojca i siostrę, którzy wspierali go po śmierci matki. Po śmierci matki powód miał w szkole gorsze oceny, ale ojciec pomógł mu i powód zakończył rok szkolny z bardzo dobrym rezultatem. Powód odwiedza grób matki kilka razy w roku. Atmosfera świąt w rodzinie powoda jest przygnębiająca po wypadku G. R.. Powód nadal wspomina matkę, ma po niej pamiątki, nadal mu jej brakuje. Powód skończył studia, obecnie pracuje.

(zeznania świadka M. R. k. 62-63, zeznania świadka D. R. k. 63-64, zeznania powoda k. 64)

W piśmie z dnia 31 grudnia 2014 roku pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 120.000zł tytułem zadośćuczynienia oraz 30.000zł tytułem pogorszenia sytuacji życiowej w związku ze śmiercią matki. Pismem z dnia 19 stycznia 2015 roku pozwany wezwał pełnomocnika powoda do złożenia dokumentów w związku ze zgłoszonym żądaniem.

(kserokopia pism k. 12-14, k. 66, bezsporne)

Decyzją z dnia 2 marca 2015 roku (...) SA w W. przyznał powodowi kwotę 18 000 złotych tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią matki.

(bezsporne)

Powyższe ustalenia faktyczne Sąd poczynił w oparciu o dowody wymienione powyżej tj. kserokopie dokumentów (art. 308 kpc), zeznania świadków i powoda.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Podstawą materialnoprawną roszczenia powoda o zasądzenie zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią matki jest przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. O zastosowaniu wskazanych powyżej przepisów dla oceny roszczeń decyduje moment, w którym doszło do deliktu stanowiącego źródło szkody. Śmierć G. R., w konsekwencji której powód miał doznać naruszenia dóbr osobistych, nastąpiła w 1999 roku w zw. ze zdarzeniem z dnia 28 stycznia 1999 roku. Dopiero zaś w wyniku nowelizacji dokonanej na mocy ustawy z dnia 30 maja 2008 roku (Dz.U. Nr 116, poz. 731), w dniu 3 sierpnia 2008 roku wszedł w życie przepis art. 446 § 4 k.c., w myśl którego Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Co do zaś szkody niemajątkowej doznanej w wyniku naruszenia dóbr osobistych w związku ze śmiercią osoby bliskiej, która miała miejsce, tak jak w niniejszej sprawie, przed tą datą, zadośćuczynienia pieniężnego można żądać w oparciu o przepisy art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Powyższy pogląd, ugruntowany w judykaturze (tak SN w: uchwale z dnia 22 października 2010 roku, III CZP 76/10, Biul. SN 2010/10/11, uchwale z dnia 13 lipca 2011 roku, III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, uchwale z dnia 7 listopada 2012 roku, III CZP 67/12, OSNC 2013/4/45, tak również SA w Łodzi w wyroku z dnia 2 lipca 2013 roku, I ACA 225/13, LEX nr 1349959) – w pełni podziela Sąd w składzie orzekającym w niniejszym postępowaniu.

Zmiana art. 446 k.c., przez dodanie paragrafu 4, pozwalającego na przyznanie zadośćuczynienia, rozwiązała problem mieszanego ujęcia odszkodowania w dawnym brzmieniu art. 446 § 3 k.c., ujmującego zarówno elementy szkody majątkowej (uchwała Sądu Najwyższego (7) z dnia 26 października 1970 roku, III PZP 22/70, OSN 1971 rok, nr 7-8, poz. 120; A. Cisek (w:) E. Gniewek, Komentarz, 2008, art. 446, nb 10; W. Czachórski (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 678; Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania, 2008, nb 655; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2005, art. 446, nb 13-16; odmiennie Z. Masłowski (w:) Komentarz, t. II, 1972, s. 1120 i n.), jak i niemajątkowej (wyrok Sądu Najwyższego z 8 maja 1969 r., II CR 114/69, OSN 1970 rok, nr 7-8, poz. 129; odmiennie wyrok Sądu Najwyższego z 4 września 1967 r., I PR 23/67, OSP 1969, z. 1, poz. 5, z glosą krytyczną Z. Radwańskiego).

Aktualnie możliwość kompensaty krzywdy wynika wprost z brzmienia art. 446 § 4 k.c. W tym przypadku chodzi o wynagrodzenie szkody niemajątkowej po utracie osoby bliskiej – zmarłej wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. W istocie chodzi zatem o wynagrodzenie szkody poniesionej przez „pośrednio” poszkodowanego na skutek zdarzenia, za które odpowiedzialność ponosi sprawca (bądź zakład ubezpieczeń – w przypadku roszczeń

dochodzonych na podstawie umowy ubezpieczenia). Fakultatywny charakter zadośćuczynienia za krzywdę („sąd może także przyznać”) nie oznacza dowolności organu stosującego prawo, co do możliwości korzystania z udzielonej mu kompetencji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 roku, II KKN 351/99, Prokuratura i Prawo 2001 rok, nr 6, s. 11). W tej kwestii i co do wysokości zadośćuczynienia, zastosowanie znajdują reguły wypracowane w odniesieniu do zadośćuczynienia, z uwzględnieniem wskazanej wyżej specyfiki tych roszczeń.

Z uwagi na datę zdarzenia wywołującego szkodę przepis art. 446 § 4 k.c. nie znajduje jednak zastosowanie w niniejszej sprawie, ponieważ zdarzenie wywołujące szkodę nastąpiło przed wejściem w życie cytowanej noweli.

W uzasadnieniu nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 30 maja 2008 roku podniesiono, że skoro zadośćuczynienie istnieje w sytuacji naruszenia dóbr osobistych, o których mowa w art. 23 k.c., to tym bardziej taka możliwość powinna istnieć w przypadku śmierci osoby bliskiej, która w istotny sposób narusza sferę psychicznych odczuć jednostki. Zwłaszcza, że przed nowelizacją kodeksu cywilnego, sądy przyznawały osobom najbliższym zmarłego zadośćuczynienie pieniężne na podstawie art. 448 k.c. Natomiast, wprowadzając omawiany przepis polskie prawo idzie śladem tych systemów prawa cywilnego, w których przedmiotem ochrony jest nie tylko majątek, ale także sfera przeżyć psychicznych człowieka.

Więzi rodzinne nie są zdaniem Sądu jedynym dobrem osobistym, jakie może być naruszone w wyniku śmierci osoby najbliższej. Wskutek takiego zdarzenia uszczerbkowi ulega też zwykle zdrowie, wskazane w przepisie art. 23 k.c. i również za naruszenie tego dobra należy się zdaniem sądu zadośćuczynienie na zasadach ogólnych. Naruszenie zdrowia może polegać nie tylko na oddziaływaniu fizycznym, skutkującym naruszeniem narządów lub tkanek, ale także negatywnym wpływem na sferę psychiczną, np. wywołaniu rozstroju nerwowego (Komentarz do Kodeksu cywilnego, red. K. Osajda, kom. do art. 23, uwaga F., wyd. CH Beck, Warszawa 2012). W doktrynie również wyrażono pogląd, że w wypadku silnego wstrząsu psychicznego (a więc uszczerbku na zdrowiu), spowodowanego śmiercią osoby najbliższej, będzie możliwe wynagrodzenie szkody na zasadach ogólnych (A. S., Wynagrodzenie szkody wynikłej wskutek śmierci osoby najbliższej, B. 2000, str. 66, za nim K. P., Kodeks Cywilny. Komentarz, Tom 1, kom. do art. 446, uwaga I, pkt. 5).

Na ogół jednak utrata osoby najbliższej stanowi większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego, niż naruszenie jego innych dóbr osobistych.

W odniesieniu do zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, przyznawanego w oparciu o art. 448 k.c., w judykaturze wskazuje się natomiast, że ustalając wysokość tego zadośćuczynienia należy mieć na względzie rodzaj naruszonego dobra osobistego, stopień jego naruszenia, zakres negatywnych konsekwencji wynikających z faktu naruszenia dobra osobistego, jak również stopień winy sprawcy naruszenia (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2008 roku, I CSK 319/07, Monitor Prawniczy 2008 rok, nr 4, poz.172).

W konsekwencji, w judykaturze i piśmiennictwie, wyrażono pogląd, że skoro zadośćuczynienie ma kompensować przedwczesną utratę członka rodziny, a dobrem osobistym, którego naruszenie wymaga rekompensaty, jest prawo do życia w rodzinie, to najwyższe kwoty zadośćuczynienia powinny być zasądzone na rzecz osób, które na skutek śmierci najbliższego członka rodziny stały się samotne, gdyż nie mają już własnej rodziny. Jako przykład takiej sytuacji wskazuje się roszczenia rodziców, którzy utracili ostatnie dziecko i nie będą mogli już mieć własnych dzieci, a nie posiadają innej bliskiej rodziny (rodziców, rodzeństwa). Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy także mieć na względzie średni przewidywany czas życia zmarłego członka rodziny, zamieszkiwanie ze zmarłym i pozostawanie z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, posiadanie przez uprawnionego innych członków rodziny, rodzaj zdarzenia powodującego śmierć osoby najbliższej, jego okoliczności, kwestię wykrycia i ukarania sprawcy czynu niedozwolonego będącego przyczyną śmierci osoby najbliższej.

Podkreśla się, że w każdym wypadku wysokość zadośćuczynienia powinna zostać ustalona z uwzględnieniem okoliczności, że śmierć każdej osoby jest zdarzeniem pewnym, które prędzej czy później musi nastąpić. Tym samym

zadośćuczynienie przewidziane w powołanym przepisie rekompensuje w istocie jedynie wcześniejszą utratę członka rodziny.

Natomiast odwołanie się do przeciętnego poziomu zamożności społeczeństwa może mieć jedynie charakter posiłkowy i nie powinno przesłaniać innych ważniejszych przesłanek ustalenia należnych kwot zadośćuczynienia (P. H. "Zadośćuczynienie za śmierć tylko dla członków najbliższej rodziny"; Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 kwietnia 2010 roku, I ACa 178/10, OSA 2010 rok, nr 3, poz.24).

Uznając za dopuszczalne zgłoszenie przez powoda roszczenia o zadośćuczynienie na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych, stwierdzić należy, iż zostały spełnione wszystkie przesłanki warunkujące odpowiedzialność strony pozwanej z tego tytułu: naruszenie dobra osobistego podlegającego ochronie prawnej w postaci utraty więzi rodzinnej z G. R. (prawem do życia w pełnej rodzinie) oraz bezprawność działania sprawcy wypadku, co do okoliczności, którego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Łodzi z dnia 10 lutego 2000 roku, wydanym w sprawie VIII K 924/99, został on uznany za winnego spowodowania wypadku drogowego, w wyniku którego G. R. poniosła śmierć, tj. za czyn z art. 177 § 1 i 2 k.k.

Sprawstwo kierującego pojazdem marki F. – R. K. nie było wątpliwe i nie było przedmiotem sporu. Sprawca zdarzenia posiadał na przedmiotowy pojazd, aktualną, zawartą z pozwanym umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, strona pozwana posiada legitymację bierną w niniejszym procesie i ponosi – na zasadzie art. 822 § 1 k.c. w zw. z art. 436 § 1 k.c. - odpowiedzialność za krzywdę wyrządzoną powodowi wskutek zaistniałego wypadku.

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi jest związany prawomocnym skazującym Sądu Rejonowego w Łodzi z dnia 10 lutego 2000 roku, wydanym w sprawie VIII K 924/99. Zgodnie z art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Określona w art. 11 k.p.c. moc wiążąca wyroku karnego oznacza, że w sprawie cywilnej niedopuszczalne jest dokonywanie jakichkolwiek własnych ustaleń co do tych okoliczności, którymi sąd jest związany w postępowaniu cywilnym. W konsekwencji wyłączona jest też możliwość dochodzenia roszczeń w sposób sprzeczny z ustaleniami wyroku karnego. Istota związania sądu cywilnego skazującym wyrokiem karnym wyraża się w tym, że w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego wchodzi czyn opisany w sentencji karnego wyroku skazującego, a sąd ten pozbawiony jest możliwości dokonywania ustaleń w tym zakresie, w tym w szczególności ustaleń odmiennych niż przeniesione na podstawie tego wyroku z procesu karnego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 25 czerwca 2015 r., sygn. I ACa 216/15, (...) Prawnej Lex (...) nr (...)).

Przechodząc do oceny wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia, w ocenie Sądu nie ulega żadnym wątpliwościom, że śmierć osoby bliskiej zwykle stanowi dla rodziny wielki wstrząs, a cierpienia psychiczne, jakie się z nią wiążą, mogą przybierać ogromny wymiar, tym większy, im mocniejsza była w danym przypadku więź emocjonalna łącząca zmarłego z jego najbliższymi. Wiąż między rodzicem a dzieckiem jest jedną z najmocniejszych, a jej przerwanie jedną z największych krzywd i cierpień psychicznych.

Sąd uznał, iż powód doznał krzywdy na skutek śmierci matki wspólnie z nią zamieszkującej i prowadzącej gospodarstwo domowe. Krzywda ta obejmuje zwłaszcza negatywne przeżycia psychiczne, wiążące się z samym faktem powzięcia wiadomości o śmierci matki, zerwania więzi uczuciowej, utratę prawidłowo funkcjonującego środowiska rodzinnego oraz wsparcia rodzica. Powód w chwili wypadku miał 11 lat, a zatem znajdował się w toku procesu wychowania i funkcjonowanie w pełnej rodzinie miało dla niego duże znaczenie. Matka był dla powoda ważną osobą, z którą łączyła go silna więź. To właśnie z nią powód w głównej mierze spędzał czas, szczególnie we wczesnym dzieciństwie. Pomimo upływu wielu lat, u powoda nadal utrzymuje się żal i smutek po śmierci matki.

Niewątpliwie pomiędzy powodem i jego matką istniała silna więź emocjonalna, a jej śmierć stanowiła zdarzenie wywołujące krzywdę powoda w rozumieniu art. 448 k.c.

Nie ustalono w niniejszej sprawie, aby powód wskutek śmierci matki doznał uszczerbku na zdrowiu. Zważyć również należy na dużą odległość czasową pomiędzy zdarzeniem wyrządzającym szkodę, a wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie. Okoliczność ta nie wyklucza możliwości przyznania powodowi zadośćuczynienia za śmierć matki, rodzi jednak istotne trudności dowodowe związane z wykazaniem rozmiaru krzywdy, czasu trwania żałoby i jej nasilenia. Zaś ryzyko z tym związane obciąża powoda. To jednak nie oznacza, że zadośćuczynienie mu się nie należy, ma natomiast wpływ na jego wysokość. W ocenie Sądu wszystkie omówione powyżej okoliczności uzasadniają przyjęcie, że wysokość przyznanego powodowi zadośćuczynienia powinna być umiarkowana. Sąd uznał, iż odpowiednim zadośćuczynieniem będzie kwota 65 000 złotych. Sąd ostatecznie zasądził na rzecz powoda od pozwanego kwotę 47.000 złotych, gdyż pozwany zapłacił w postępowaniu likwidacyjnym 18.000zł. W pozostałym zakresie roszczenie powoda o zapłatę zadośćuczynienia podlegało oddaleniu jako zbyt wygórowane o czym orzeczono w punkcie 2 wyroku.

W tym miejscu odnieść się należy do kwestii podniesionej przez stronę pozwaną, która wyjaśniła, że uprzednio wypłacono na rzecz powoda odszkodowanie za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w wyniku śmierci matki.

W ocenie Sądu zadośćuczynienie jest oderwane od sytuacji majątkowej pokrzywdzonego oraz od konsekwencji, jakie śmierć osoby bliskiej powoduje w szeroko rozumianej sferze interesów majątkowych powoda. Ma ono na celu złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej, traumatycznych przeżyć z nią związanych oraz ułatwienie przystosowania się do zmienionej sytuacji życiowej. Przewidziane w art. 446 § 3 KC odszkodowanie obejmuje natomiast szeroko pojęte szkody majątkowe, często nieuchwytnie lub trudne do precyzyjnego wyliczenia, prowadzące do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej osoby najbliższej. W orzecznictwie sprzed nowelizacji z dnia 30 maja 2008 r., sądy orzekając stosowne odszkodowania z art. 446 § 3 KC uwzględniały niekiedy również elementy szkody niemajątkowej, co de facto powodowało, że przed wprowadzeniem do systemu art. 446 § 4 KC miało ono w pewien sposób charakter mieszany i w jego ramach częściowo uwzględniana była krzywda. Taki pogląd prezentowany był zarówno w orzeczeniach Sądu Najwyższego, jak i sądów niższej instancji - por. wyrok SN z dnia 20 stycznia 2004 r. sygn. akt II CK 360/02, wyrok SA w Łodzi z dnia 4 czerwca 2002 r. sygn. akt I ACa 1010/01. W szczególności w drugim z prezentowanych orzeczeń, w którym to Sąd stwierdził, że na pogorszenie sytuacji życiowej, obok kwestii majątkowych, składa się także poczucie osamotnienia i krzywdy, pogorszenie szans życiowych. Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku wypłacone przed dniem 3 sierpnia 2008 r. odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 KC należałoby uwzględnić przy ustalaniu zadośćuczynienia należnego na podstawie 448 w zw. z art. 24 § 1 KC. Taką ewentualność można by rozważać jedynie wówczas, gdyby przyznane odszkodowanie obejmowało również uszczerbek niemajątkowy. (tak Sąd Apelacyjny w Białymstoku, w wyroku z dnia 10 czerwca 2016 roku, w sprawie o sygn. akt IACa 133/16).

Zgromadzony w rozpoznawanej sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do ustalenia, że wypłacone powodowi w postępowaniu likwidacyjnym odszkodowanie kompensowało w jakimś stopniu doznane przez powoda krzywdy. Kwota została ustalona w drodze decyzji pozwanego, co również skutecznie uniemożliwia pełną ocenę przesłanek przyznanego odszkodowania.

O odsetkach od zasądzonej kwoty tytułem zadośćuczynienia Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Zgodnie z tym przepisem wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia w przypadku, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia. W świetle art. 455 k.c. roszczenie o zadośćuczynienie, jako roszczenie pieniężne, w przypadku braku oznaczenia terminu spełnienia świadczenia, staje się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty. Stąd też odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu należą się już od tej chwili, czemu nie stoi na przeszkodzie to, że wysokość świadczenia jest ostatecznie kształtowana przez sąd. Przewidziana w art. 445 § 1 i art. 448 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności, decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Mimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, a tym samym i początkowy termin naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie należnego zadośćuczynienia, może się natomiast różnie kształtować w

zależności od okoliczności sprawy. Terminem, od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę, może być więc, w zależności od okoliczności sprawy, zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu, jak i dzień tego wyrokowania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014 roku, I ACa 459/13, LEX nr 1416095).

W ocenie Sądu, zważywszy na charakter dochodzonego roszczenia (generujący po stronie odpowiedzialnej do naprawienia szkody konieczność dokonania ustaleń w zakresie swojej odpowiedzialności oraz wysokości świadczenia) zastosowanie znajdują przepisy dotyczące terminu spełnienia świadczenia przez ubezpieczyciela, tj. art. 817§1 k.c., zgodnie z którym winien on spełnić świadczenie w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w §1 (§2 art. 817 k.c.). Nie zostały ujawnione takie okoliczności, które sprawiłyby, że pozwany nie mógł podjąć obowiązku przeprowadzenia w 30-dniowym terminie niezbędnych czynności likwidacyjnych.

Nie było sporu między stronami, że w postępowaniu likwidacyjnym powód sprecyzował żądanie wypłacenia na jego rzecz kwoty 120.000zł zadośćuczynienia pismem z dnia 31 grudnia 2014 roku, oraz, że pozwany decyzję w tym przedmiocie podjął w dniu 2 marca 2015 roku. Powód nie wykazał kiedy doręczono pozwanemu wezwanie do zapłaty, a pozwany potwierdził przyjęcie zgłoszenia szkody dopiero pismem z dnia 19 stycznia 2015 roku. Żądanie zasądzenia odsetek od dnia 19 lutego 2015 roku uznać należało za uzasadnione. W pozostałym zakresie żądanie o zapłatę odsetek podlegało oddaleniu. Z uwagi na wejście w życie od 1 stycznia 2016 roku zmiany w przepisach kodeksu cywilnego dotyczących odsetek i wyodrębnienie odsetek ustawowych za opóźnienie, skoro powód domagał się odsetek w związku z nieterminowym spełnieniem świadczenia przez pozwanego (a więc w związku z opóźnieniem), w wyroku zaznaczono, że powodowi od zasądzonej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 roku należą się odsetki ustawowe za opóźnienie.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zapadło w oparciu o dyspozycję art. 100 k.p.c., który przewiduje zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów. Powód żądał zadośćuczynienia w kwocie 62.000 zł. Sąd zasądził zaś na jego rzecz kwotę 47.000 zł. Zatem powód wygrał sprawę w 75,81 %. Łączne koszty procesu poniesione przez strony wyniosły 17.534 zł. Na koszty procesu w kwocie 10.317 zł poniesione przez powoda, złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 3 100 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 7200 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Natomiast koszty procesu poniesione przez pozwanego obejmowały wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 7200 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Zasądzona od pozwanego na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów procesu kwota 6075,53 zł uwzględnia procent w jakim pozwany przegrał sprawę, koszty poniesione w toku procesu przez obie strony i stanowi różnicę między kosztami należnymi a poniesionymi.

Opłata za czynności pełnomocników stron w osobie radców prawnych została ustalona w oparciu o § 6 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Dz.U. 2015 poz. 1804 t.j.).